

Методики інноваційного навчання

Питання з «Відомості про самооцінювання освітньої програми»

- Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування **індивідуальної освітньої траєкторії**?
-
- Продемонструйте, яким чином **форми та методи навчання** і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання?
Наведіть посилання на відповідні документи
-
- Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам **студентоцентрованого підходу**? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?
-
- Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

План семінару

- 1. Словник термінів і понять сучасної освіти.*
- 2. Форми організації навчального процесу в ЗВО та їх стисла характеристика.*
- 3. Характеристика традиційних методів навчання.*
- 4. Означення інноваційних методів навчання, причина їх виникнення, сутність та особливості.*
- 5. Класифікація та види інноваційних методів (технологій).*
- 6. Основні принципи організації інноваційного навчання, моделі, способи та засоби його реалізації (на прикладах).*
- 7. Оформлення результатів застосування інноваційних методів і технологій навчання (за вимогами НАЗЯВО).*

Форма організації навчання

- це спосіб вираження змісту освіти у вищому навчальному закладі

У дидактиці її класифікують за різними ознаками:

- ✓ *кількістю студентів — масові, колективні, групові, мікрогрупові, індивідуальні форми навчання;*
- ✓ *місцем навчання — аудиторні, позааудиторні та позавишівські форми;*
- ✓ *характером навчальної діяльності студентів: фронтальні, індивідуальні, групові, ;*
- ✓ *характером зв'язків між викладачем і студентами: пасивні, активні та інтерактивні;*
- ✓ *тривалістю часу навчання — класичні навчальні заняття, заняття «без дзвінків».*

Форми організації навчання:

НАВЧАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ

лекція, семінар, лабораторне заняття, практичне заняття, індивідуальне заняття, навчальна конференція, консультація, навчальна гра та ін.

САМОСТІЙНА РОБОТА

робота з друкованими джерелами, самостійне вивчення певних питань, участь у роботі гуртків, експериментально-дослідницька робота

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

різні види навчальної, виробничої практик

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

іспити (заліки), модульний контроль, контрольні роботи, контрольна перевірка рівня оволодіння професійними знаннями, навичками і вміннями з різних предметів, розв'язання кваліфікаційних завдань, захист.

Методи навчання – це упорядковані способи діяльності спрямовані на досягнення мети освіти.

Технології та

Прийоми навчання – це складова методу, певні разові дії, елементи методу, спрямовані на реалізацію вимог тих чи інших методів.

Засоби навчання – це великий обсяг навчального обладнання, що використовується у системі пізнавальної діяльності (книги, картини, зошити, письмове приладдя, лабораторне обладнання, технічні засоби навчання тощо). Те, за допомогою чого здійснюється навчання.

Класифікації методів навчання

за джерелами передачі й характером сприйняття інформації
(Е. Галант, С. Петровський);

- словесні
- наочні
- практичні

за основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання
(М. Данилов, Б. Єсіпов);

- методи оволодіння знаннями
- формування умінь і навичок
- застосування отриманих знань, умінь і навичок

за характером пізнавальної діяльності
(І. Лернер, М. Скаткін);

- пояснювально-ілюстративні
- репродуктивні
- проблемного викладу
- частково-пошукові
- дослідницькі

на основі внутрішнього логічного шляху засвоєння знань

- індуктивний, дедуктивний, традиційний,
- аналітичний, синтетичний
- порівняння, узагальнення, конкретизації

Піраміда сприйняття методів навчання

Інноваційність як ознака сучасності

ПРИЧИНИ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Між системою освіти і новими умовами життя виник розрив

Традиційна освіта, орієнтована на знання, уміння і навички, не встигає за темпами їх нарощування

Традиційна система освіти породила невміння і небажання дітей вчитися, самостійно здобувати знання

Інноваційні форми і методи у вищій школі України

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» інновації – це новостворені і вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що суттєво покращують структуру та якість виробництва і соціальної сфери.

Лекція-візуалізація

Викладач використовує демонстраційні матеріали, форми наочності, які не лише доповнюють словесну інформацію, а й самі виступають носіями змістовної інформації.

Kutztown University of Pennsylvania (БЕСПЛАТНЫЕ ПРОГРАММЫ ОНЛАЙН-ОБУЧЕНИЯ):

<https://www.kutztown.edu/about-ku/administrative-offices/small-business-development-center/resources/free-online-learning-programs.html>

Открытый университет :

<https://www.open.edu/openlearn/>

Массачусетский Институт Технологий:

<https://ocw.mit.edu/index.htm>

MIT OpenCourseWare :

Лекции по направлениям Преподавание и образование, Общество, Общество, Наука, Математика, Гуманитарные науки, Здоровье и медицина, Изобразительное искусство, Инженерное дело, Энергетика, Бизнес

<https://ocw.mit.edu/courses/find-by-topic/>

Інноваційна освіта – студентоцентрована освіта

Студентоцентризм —

це концентрація зусиль на врахуванні індивідуальних якостей, здатностей до формування індивідуальних освітніх траєкторій та, відповідно, індивідуального профілю компетенцій

Сутність студентоцентризму

полягає у створенні моделі розвитку освіти, за якої здобувач вищої освіти з об'єкта перетворюється на суб'єкт навчальної діяльності, тобто на активного учасника науково-освітнього та культурно-мистецького процесу.

КЛАСИФІКАЦІЯ ІННОВАЦІЙ

1. Психолого-педагогічні інновації :

нововведення у навчальному, виховному та управлінському процесах.

2. Науково-виробничі:

комп'ютеризація, телекомунікація, матеріально – технічне оснащення.

3. Соціально-економічні:

сучасні технології розвитку особистості; правове забезпечення освіти; нововведення в економіку освіти.

Приклад документів на сайті по студентоцентрованрому навчанню

1. Положення про участь у щорічному Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт Чернігівського інституту МАУП.
2. Положення про наукове товариство студентів і молодих вчених Чернігівського інституту.
3. Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти Чернігівського інституту МАУП права на вільний вибір навчальних дисциплін.
4. Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Чернігівському інституту МАУП.
5. Положення про підготовку магістрів у Чернігівському інституту МАУП.
6. Методичні рекомендації до проведення анкетування з питань оцінювання освітнього процесу у Чернігівському інституту МАУП.
7. Положення про організацію самостійної роботи студентів в ПрАТ «МАУП»
8. Положення про організацію навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальними графіками в ПрАТ «МАУП»
9. Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти в ПрАТ «МАУП»

Інноваційна діяльність

КЛАСИФІКАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НОВОВВЕДЕНЬ (ЗА І.М. ДИЧКІВСЬКОЮ)

У змісті освіти (оновлення змісту навчальних програм, підручників, посібників)

У технології навчання та виховання (оновлення методик навчання та виховання)

В організації педагогічного процесу (оновлення форм і засобів здійснення навчально-виховного процесу)

В управлінні освітою (оновлення структури навчального закладу)

В освітній екології (будівництво, інтер'єр приміщень)

Кількісні та якісні інструменти, що характеризують успішність впровадження студентоцентрованого навчання

- 1) наявність широкого поля можливостей у формуванні **власних освітніх траєкторій** здобувачів вищої освіти;
- 2) доступність навчання за сучасними **інтерактивними методиками, інноваційними освітніми технологіями**;
- 3) забезпечення активної участі студентства у формуванні змісту навчання;
- 4) ресурсна підтримка створення середовища для студентоцентрованого навчання;
- 5) стимулювання академічної мобільності та її організаційно-фінансове забезпечення;
- 6) формування потреби та заохочення соціальної активності студентства;
- 7) пробудження прагнення до наукової роботи та внутрішньої потреби в дослідницькому пошуку.

Індивідуальна освітня траєкторія - персональний шлях реалізації особистісного потенціалу в освітньому середовищі як каналі соціалізації та спеціалізації навчальної діяльності (вибіркові дисципліни, індивідуальний графік, дидактична контамінація)

Дидактична контамінація

Доцільне поєднання двох або більше форм навчальної діяльності, утворення й застосування нового різновиду діяльності внаслідок вкраплення або комбінування різних прийомів.

Мобільне навчання

(у рамках комбінованого навчання)

ЗАСОБИ МОБІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Апаратні:

Телефони (мобільні телефони, смартфони, комунікатори).

Портативні комп'ютери(ноутбуку, планшети)

Інші (е.-книги, мр3-програвачі).

Технології проблемного навчання

1. *Проблемний виклад.* Сутність його полягає у створенні викладачем системи проблемних ситуацій і управлінні процесом їх розв'язання студентами: лекція.
2. *Частково-пошуковий метод.* Він передбачає виклад навчального матеріалу у формі евристичної бесіди. Часткове пояснення нового поєднується з постановкою педагогом проблемних запитань і пізнавальних завдань або експериментів, що породжують проблемну ситуацію. При цьому навчальні проблеми формулюють і розв'язують студенти з допомогою викладача (частково у формі дискусії): практичне заняття.
3. *Застосування дидактичної комплементації:* додатковий підбір і доповнення інформації до тої, що одержана та її інтегрування в єдину систему знань: самостійна робота.

Методи проблемного навчання (за І. Лернером)

1

Проблемний
виклад
знань

2

Частково-
пошуковий

3

Пошуковий

4

Дослідниць-
кий

Технології особисто-орієнтованого навчання

1. Сугестивна технологія: створення певного образу, періодична повторюваність, згадування тематичного об'єкта в різних контекстах, використання аудіальної, візуальної та кінестетичної інформації. Викладач створює оптимальні умови сприйняття. Студент має повірити викладачу.

2. Створення ситуації успіху: студент має повірити в себе.

Технологія критичного мислення

1. Здійснення аналізу будь-якого навчального об'єкта (матеріалу): *традиційна?*
2. Пошук і порівняльний аналіз інформації з Інтернету: *інноваційна?*
3. Проведення дискусії: *традиційна ?*

Методи навчання, рекомендовані для робочої навчальної програми НУК

для всіх видів занять:

- робота з літературою - опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольної-корекційної функції в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти;

- **пояснення** - словесне розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей у розвитку природи, людського суспільства і людського мислення;
- **дискусія** - обмін поглядами щодо конкретної проблеми з метою набуття нових знань, зміцнення власної думки, формування вміння її обстоювати;
- **диспут** - цілеспрямоване зіставлення різних поглядів на наукову чи суспільну проблематику з метою формування у здобувачів оцінних суджень, зміцнення світоглядних позицій;
- **демонстрування** - наочно-чуттєве ознайомлення здобувачів з явищами, процесами, об'єктами в їх природному вигляді;

для лекційних занять:

- **лекція** - усний виклад навчального матеріалу, який характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованою розумових образів, доведень і узагальнень;
- **бесіда** - питально-відповідний метод, завдання якого – спонукати здобувачів до актуалізації відомих і засвоєння нових знань шляхом самостійних роздумів, висновків і узагальнень; різновиди бесіди : репродуктивні (спрямовані на відтворення раніше засвоєного матеріалу), катехізічні (передбачають точне відтворення формулювань, запам'ятовування відповідей), евристичні (підводять здобувачів до самостійних висновків);
- **ілюстрування** - показ та сприйняття предметів, процесів і явищ у їх символічному зображенні за допомогою плакатів, карт, портретів, фотографій, схем, репродукцій, звукозаписів тощо;
- **відеометод** - використання відеоматеріалів для активізації наочно-чуттєвого сприймання; забезпечує більш легке і міцне засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості;

для практичних, лабораторних та семінарських занять:

- **вправа** - планомірне, організоване, повторне виконання дій із метою оволодіння ними або підвищення їх якості;
- **лабораторна робота** - вивчення в спеціальних умовах явищ природи за допомогою спеціального обладнання;
- **практична робота** - метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків;
- **дидактична гра** - спеціально створена ситуація (модель реальності) для формування певних практичних навичок та умінь;
- **інструктаж** - ознайомлення зі способами виконання завдань, інструментами, матеріалами, технікою безпеки, показ операцій та організацію робочого місця;
- **спостереження** - тривале цілеспрямоване сприймання об'єктів чи явищ із фіксацією змін, які в них відбуваються, і виявлення на цій основі внутрішніх зв'язків і залежностей, розкриття сутності явищ;

- **методи контролю і самоконтролю:**
 - **фронтальне опитування;**
 - **контрольні роботи, твори, диктанти, письмові заліки;**
 - **контрольні тестові роботи програмованого типу**
(перелік запитань і можливі варіанти відповідей);
 - **лабораторний контроль;**
 - **графічна перевірка.**

Альтернативно може застосовуватися наступна класифікація методів навчання:

- **пояснювально-ілюстративний метод** - повідомлення готової інформації різними засобами (словесними, наочними, практичними) та усвідомлення і запам'ятовування цієї інформації здобувачами;
- **репродуктивний метод** - відтворення здобувачем способів діяльності за визначеним викладачем алгоритмом;
- **проблемного викладу** – постановка викладачем перед здобувачами проблеми і визначення шляхів її розв'язання з приховуванням можливих пізнавальних суперечностей;
- **частково-пошуковий** - метод, за якого певні елементи знань повідомляє викладач, а частину здобувачі здобувають самостійно, відповідаючи на поставлені запитання чи розв'язуючи проблемні завдання;
- **дослідницький** - творче застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування досвіду самостійного наукового пошуку.

Дякую за увагу!